

Laisvoji Lietuva

DON LUIS BATLLE BERRES
Naujasis Urugvajats Respublikos
Vice - Prezidentas.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taíso senus, repestingai ir prieinantomis kainomis, parduoda ir issimokejimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827
Montevideo

LIBRERIA

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivaivrus popieriai: kartolinai, celofan ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekme nys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Te. 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku
Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO
MILANO

Rastine: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro
Daromas visu rusiu, meniskos ir
papastos mosaikas bei boldosai
Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos
Lietuviams Didelis Nuolaidos
PERSITIKRINKIT

PROVISION

WILNIUS

Jono ir Onos
Scesnulevicu
Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kamps Bogota

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto
produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai.
Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas pa-
tarnavimas — Lietuviams nuolaidos

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai,
vietos bei uzsienio gerimai

Berta Balcityte - Lauciene

LIETUVE MODISTE

Calle Treinta y Tres 1541. Piso 2

Montevideo

Paskutinés Mačos - Darbas
Garantuotas

CINE

Selecto

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas
Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, menis-
kiausios ir aukstos kokybės. Dau-
gumos lietuviu ir kitatauciu gau-
siai lankomas kino teatras.

REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por
la Ley del Gobierno Superior
de la Nación, con la
Personalidad Jurídica en el
año 1941

Organo oficial y propiedad
intelectual de la misma.

Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración
e Imprenta

Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO

Administrador:

Antonio Brazys

Laidis

Urugvajaus Lietuviv

Kultūros Draugija.

Metinė Prenumerata:

Urugvojuje \$ 1.50 U.

Argentinoje \$ 4.00 Rrg.

J. Amerikos V. 2. Dol.

Perlaidas siūsti zurna-

lo administratoriaus

vardu; rastus - redakcijos:

LITUANIA LIBRE

Río de Janeiro 4001

Cerro, Montevideo,

Rep. O. del Uruguay.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Kovo - Marzo, 1947. | Nr. 3 (27)

LA PAZ

Desde hace un tiempo, encuéntrase reunidos en Moscú los cuatro «grandes» preparando la paz para el mundo.

Cuál será la paz? En qué consistirá? Nada se sabe todavía.

Pues existen dos clases de paz. La una está basada en las libertades individuales y el respeto a la personalidad humana; la otra, fundamentada en la total anulación del individuo y mantenida por el terror, las deportaciones y los campos de concentración. La «paz» soviética es, en suma, una paz de esclavos, cuyo símbolo: la bandera de color sangre con la hoz y el martillo. Ella es la antítesis de la concepción de nuestra paz, que supone la libertad y el respeto para la personalidad del hombre. La paz de esclavos es una paz sepulcral. Después de todas las huecas frases de los creadores de tal paz, después de todas las nieblas de los protocolos «munichianos», el dilema real es el siguiente:

¿Europa o el asiático Soviét?

No es la primera vez que Asia desbordó en Europa y cuando en las naciones cultas triunfan las bandas destructoras: ¿quién podría decir que los Democráticos Países Bálticos de alta cultura y las naciones católicas de la Europa central se habituarían a la paz sepulcral? Todavía es demasiado prematuro cantar «Réquiem» a Europa. Los nazis quisieron arrancar el alma a Europa, y ahora amenazan matarla que fueron amigos de estos nazis: los bolcheviques. Eso no obstante, sabemos que el espíritu humano es más fuerte que las fortalezas, más poderoso que las armas ultramodernas. Tal vez pronto — ¿quién puede saberlo con exactitud? — la Europa cristiana se le-

vantará todavía contra sus opresores, se zafará de la roca de «la paz sepulcral» que pesa sobre ella y se liberará a los gritos de: por Dios y la Patria, por la Libertad y el Amor, por la Civilización y la verdadera Democracia. Pero cuánta sangre, cuántas lágrimas de fuego costará esa reconquista.

Mientras tanto vivimos envueltos en la sombra de la mentira. Cuántas veces hemos oído en los discursos de los hombres responsables las invocaciones a Dios, la justicia, la libertad, la democracia; cuántas veces fueron repetidos los nobles principios sobre la libre autodeterminación de los pueblos, las cuatro libertades y el luminoso vivir para los hijos de nuestros hijos? Mas apenas se sientan a la mesa de las conferencias, ante la exigencia de uno de los poderosos, naciones enteras son sometidas bajo condiciones simuladoras a la esclavitud y al exterminio.

¿Dónde están la justicia, la moral, la conciencia, el cumplimiento de las promesas cien veces solemnemente prometidas? A quiénes se las destinaba: acaso a las piedras, a los árboles, o los seres humanos vivientes? Siendo para la gente entonces que los «cuatro grandes» no olviden que también en Lituania varios millones de hombres, mujeres y niños son igualmente seres humanos, que diariamente esperan su liberación, por ella luchan y mueren en el destierro.

La paz sin justicia o la paz de los esclavos, es sólo un cadáver, una peligrosa ilusión.

Esperamos que en esta conferencia será exigido que no se exporte más lituanos para una bruja tal muerte en Siberia, y se les devuelva la libertad de Lituania.

••

V. LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETO PIRMININKAS

VISO PASAULIO LIETUVIAMS

Jau septyni metai Lietuva kryžiuojama ir marinama. Nors visa Lietuvos istorija krauju ir ugnimi rasyta, bet tokiu pavoju jai niekad neteko gyventi. Jei seniau buvo kėsinamasi panaikinti jos nepriklausomybę, laisvę, tautinę kultūrą ir kalbą, tai šiandien Maskvos raudonasis fašizmas užsimojo sunaikinti visa lietuvių tautą. Jo savo pragariško tikslu jis ligi šiol siekia niekieno neturdomas. Vien tik patys pasilike Lietuvoj lietuvių didvyriškai kovojasi savo amžinuoju rusisku priesu, nesigailėdami nei savo kraujo, nei gyvybių. Iš kitų valstybių Lietuva ligi šiol nėra susilaukusi jokio užtarimo ir jokios pagalbos — nei veiksmu, nei žodžiu. Atrodo, kad tas pasaulis visai nežinotu apie Lietuvos esimą ir likimą, kad pasaulio sąžinė būtų visai užrūkusi ir kad mūsų saukimo balsas nebūtų pasiekęs jo ausis. Šiuo metu prasižada visa eilė pasaulio galiūnų konferencijų, kuriose bus sprendžiama Vokietijos klausimai, tarp jų ir sienu reikalai. Vokietija mūsų kaimynė. Tad tose konferencijose turėtų kilti ir Lietuvos klausimas. Valanda mums labai svarbi ir pavojinga. Jei bus ten tartas žodis apie Lietuvą, tai koks: už jos laisvę ir nepriklausomybę, ar prieš ją. Prabūs teisingumas ir demokratiskumas, ar smurtas ir skriauda, kruvina ir ne atitaisoma skriauda. Iškilmingi ir teisingi Trumano, Roosevelto ir Atlanto Chartos dėsaniai čia turės laikyti kvotimus. Išlaikys ar neišlaikys. Jei išlaikys, parodys, kad tie vyrai brangina savo garbę ir neveidmainingais tikslais juos skelbė. Jei neišlaikys, parodys, kad jų autoritams rūpėjo ne teisybė ir teisingumas, bet pasaulis

apgaufi. Šia labai jautria ir pavojinga valanda kiekvienas lietuvis, kurio širdis dar lietuviškai plaka, privalo visa padaryti, kad teisybė laimėtų ir Lietuvai būtų gražinta tai, kas jos išplėšė raudonasis Maskvos fašizmas. Ligi šiol už Lietuvos laisvę kovoją tik Lietuva su ginklu rankose tiesioginiai su savo budėliu, rusisku bolševiku. Užsieny gyvena lietuvių to paties tikslo siekia per savo organizacijas politinėmis ir diplomatinėmis priemonėmis. Tos veiklos priesakyje stovi Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Lietuvių gi masė padėjo tik savo pinigėmis aukomis ir moraline parama savo organizacijoms. Šiandien gi kiekvienas lietuvis privalo aktingai išjungti į Lietuvos gelbėjimo darbą. Tam darbu priemonės turi pasirinkti tokias, kokias jam yra priėnamos ir kokias gyvenamose sąlygose gali lengviausia tikslu pasiekti. Nuosaly laikymosi politikos gana. Reiči: subrusti, reiči: išsitiesti, reiči: pasiauloti, reiči: išsizadėti bent trumpam savo patogumu ir sustingimu, reiči: padaryti toki žygi ir susuisti toliu balsu, kad hrūptelti visas pasaulis. Kad išgirstu pasaulio galiūnų apkrutusias ausys ir kad aikteltu ju užrūkusios sąžinės, kad pagaliau, prisimintu, kad yra Lietuva ir kad lietuvių yra tolie žmonės, kuriems negalima leisti žūti ir kurie yra verti turėti savo nepriklusausmą tėvyne. Koks žygis zengt, kočiu silūni sustelti, nurodoma čia priede. Pridedamoji programa vyktodoma sulig vietos aplinkybėmis ir galimybėmis. Ji galima, dar nėra galimybių, lieli: heist, lieli: apleisti, bet nevalia visistai tylėti ir pro pirštus praleisti. Tai būtų nedovanotinas nusilalimas pries zudoma tėvyne, tai būtų tallia Maslivos zudilimas Lietuvai palaidoti ir lietuviams iszudyti. Toliu lietuvių neatsiras. Mes tuo tilime tvirtai. Mes tilime, kad ir užsieny gyvenas lietuvis lygiai taip myli savo tėvyne ir lygiai taip sugebės jai pasiauloti, laip auliojasi Lietuvoje pasilike. O jie auliojasi lii savo braujo pralėjimo, ligi bolševiko kulkos ju gyvybės nutraukimo, ligi susisprogdinimo granata, kad nepalūhtu ir zaudono budelio ran las. Mes reiči: laujame mažesnės aulos, bet turincios didelės reiči: smės Lietuvos vadavimo darbe.

Petyš ta peti
Na, vyrai, has gali,
Sustoje į itova už mylima salli
Prikelsime Lietuvą mūsų.

M. Krupavicius

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto
Pirmininkas.

1947. I. 30 d.

KOLUMBIJA IR TENAI GYVENANTIEJI LIETUVIAI

PAŽINKIME KOLUMBIJĄ

Nesenai tapo suorganizuotas Kolumbijos Lietuvių Komitetas, kurio pirmininku yra žinomas Kolumbijos lietuvių veikėjas p. Stany Sirutis. Šis Kolumbijos Lietuvių Komitetas labai tinkamai ir gražiai atstovėdavo Vasario 16-ja ir toliau nepailstamai darbuojasi Lietuvos laisvės ir mūsų tremtinių laisvės dalios lengvinimo darbu. Vasario 16 buvo atlaikytos iskilmingos pamaldos už Lietuvą ir pravestas labai vykęs pilietinis minėjimas. Komiteto rūpesčiu buvo pravesta eilė straipsnių italių kalba Kolumbijos dienraščiuose, apie bolševikų okupacijos žiaurumą Lietuvoje ir mūsų tautos kovą su ta okupacija. Komitetas taip pat iškėlė Kolumbijos vyriausybei atitinkama memorandumą dėl Lietuvos okupacijos ir prasė, kad reikiama laiku Kolumbija užturtu Lietuvos laisvės gaminimo reikala. Komitetas taip pat daro žygį ir daug dirba, kad dalis lietuvių tremtinių būtų perkelta iš Europos į Kolumbiją saugiam ir pastoviam apsigyvenimui Kolumbijoje. Šiuo reikalu, Kolumbijos Lietuvių Komitetas išleido reikiama paaiskinimą, kuri žemiau istisai talpina me ir kuris bus idomus mūsų tremtiniams.

Ts.

Stany Sirutis

Kolumbijos lietuvių kolonijos patriotinio darbo vadovas ir didelis «Laisvosios Lietuvos» prietelius, kuris vertindamas mūsų žurnalo uždavinius, paskutinėmis dienomis prisuntė stambu ceki jo paramai.

Mums malonu pažymėti, kad tautietis Sirutis savo jėgomis prasiskynė ir pasidarė itakingas lietuvis tolimojoje Kolumbijoje.

Kolumbija, vardas reiskiantis Kolumbo žemes, kurios buvo atrastos šio garbingo jūrininko 1498 metais. Francisco de Miranda, pirmasis amerikietis kuris patarė 1806 metais si varda tam kraštui, kuri norėjo išvaduoti iš ispanų jungo. Negalėdamas išpildyti savo troškimo, taip pat ir Kolumbijos vardas buvo užmirštas iki Angosturos Kongreso, tai yra iki 17 gruodžio 1819 metu.

Kolumbija randasi atogrąžu srityje. Ji ribežiuojasi šiaurėje su dalimi Atlanto Vandenyne, vadinama «Mar de las Antillas»; vakaruose su Ramiuoju Vandenyne ir su Panamos respublika; pietuose su Ekvatorium, Perū ir Brazilija; rytuose su Brazilija ir Venezuela.

Kolumbija užima maždaug 1.200.000 kvadratinu kilometru su 10.000.000 gyventoju, kuriu dauguma gyvena departamentuose ir labai mažai intendencijose.

Etnografiniu atžvilgiu kolumbiečiai priklauso baltajai rasei. 20 nuosimčių yra mestizu ir maza dalis negru. Rytų bei indijonų. Kolumbijoj yra labai mažas skaičius užsieniečių. Visi kolumbiečiai kalba ispanų kalba. Tilyba - katalikų. Miestas Bogotą yra respublikos sostinė ir turi 500.000 gyventojų.

Bendrai apzvelgus, Kolumbijos krašta galima padalyti ir dvi dalis: Rytų ir Vakaru. Rytų dalis užima didesnę respublikos dalį ir yra didelė lyguma, žema ir karšta, kurioje teka didziosios atogrąžu upės. Tarp Arauco ir Guaviare yra plačiausios ganyklos, bet klimato salygos nėra patogios europiečiams. Tarp Guaviara ir Putumayo nepereinamos atogrąžu girios «selvas virgenes».

Vakaru dalyje yra lygumu ir kalnuotu vietu. Kalnuotose randasi pokštikalnis. Svarbiausios lygumos yra «Llanura de la Costa», apaugusi giriomis, ganyklomis ir plantacijomis. Pacífico ir Catatumbo apaugusios amžinosiomis ir neizigiamomis giriomis.

Svarbiausi Kolumbijos miestai randasi aukstose vietose, nes šiose vietose yra patogios klimato salygos. Klimato atžvilgiu iki 1.000 metru aukštumos yra karšta iki 40 laipsnių; nuo 1.000 iki 2.500 metru vidutinis malonus oras, labai patogus europiečiams, ypatinai Bogotos aukštuma, kur temperatūra yra tarp 12 ir 16 laipsnių visuose metu laikotarpiuose; nuo 2.500 iki 3.300 klimatas yra gana saltas.

Kolumbija yra labai turtinga mineralais, ypatinai platino, aukso, sidabro, geležies rudos, naftos, kurios apdirbimas prasidėjo prieš 20 metu upės Magdalena krantuose. Apskaičiuojama, kad Kolumbijoje randasi daugiau negu 300 tūkstančių milijonu statinių naftos.

Zemės apdirbimas dar nėra gerai suorganizuotas (versti)

PAZINKRIME KOLUMBIJA

(Tesinys is 5 puslapio)

nizuotas. Bet dabartinė vyriausybė stengiasi išplatinti kuodaugiausiai si užsiėmė ir pirmutine sąlyga stato norintiems ivaziuoti i Kolumbiją, tai kad ivaziuojantieji būtu zemdirdbiai ir katalikai. Todėl lietuviai katalikai, kurie norėtu ivaziuoti i si krašta, turėtu ivaziuoti kaip zemdirdbiai ir bent du metu padirbėti kokia me nors šio mūsų Komiteto dvare arba ūkyje.

Svarbiausi Kolumbijos žemės ūlio produktai yra: kava, kulrinės nendrės, bananai. Šiltose žemėse kukuruzai ir visuose klimatuose: kviečiai, rugiai, miežiai, avizos, bulvės, saltanė, o vidutiniam klimate: ryžiai, kakao, yuca, medvilnė šiltose žemėse iki 1.300 metrų aukstumoms. Gyvulių auginimas yra gana išplitęs, bet pieno apdirbimas yra dar labai mažai žinomas.

Stasys Sirutis kalbėdamas apie ūkininkystę imigrantams nurodo šias perspektyvas: «Dauguma stambiu ūkininku gyvena miestuose ir yra reikalingi prityrusiu ir saziningu ūkvedžiu. Duoda buta, maista, nuosimcius is derliaus ir truputi žemės darzoviu auginimui.

Profesionalai, kaip gydytojai, inžinieriai, mekanikai ir kiti specialistai gali lengvai gauti gerą darbą, aisku ismokus vietos kalba. Dėka vietos profesionalu pastangoms, imigravimas vis pasiruosimo žmonėms yra labai sunkus ir dėl to norintieji imigruoti turi Kolumbijos konsului pranešti esa zemdirdbiai arba ūlio technikai. Vizu isgavimui turi kreiptis pas artimiausius Kolumbijos konsulus Paryziuje, Briuselyje, Antverpene ir visuose stambesniuose uostuose. Jei konsulai nesutiktu duoti vizas ar reikalaui imigracijos dejuotu, mūsų Komitetas Kolumbijoj sutvarkytis šios formalumus.

Lakūnams ir jūrininkams geros perspektyvos. Kiek blogiau, kad oro linijos nenori pinigų duoti is Ealno. Jei šios specialybės žmonės galėtu uzimokėti savo kelionės islaidas, turėtu geras perspektyvas, kadangi siame krašte organizuojasi keli laivynai ir yra daug oro susielimo draugijų.

Bet geriausias perspektyvos, mano nuomone, tai ūkininkams, agronomams ir žemės ūlio produktu apdirbėjams. Nes liarta isigijus keliolika ha žemės galima praturtėti labai lengvai. Ypatingai, kad sis yra Kolumbijos Vyriausybės troskimas, pagerinti ir isplatinti kiek galint žemės apdirbimą.

Kelionės islaidos: Šiuo laiku yra sunku gauti tiesiogini laiva Kolumbijon. Galima atvykti i lėktuvu ir kiekvienam asmeniui kainuotu apie 630 dolerių; vaikai iki 12 metu moka puse bilieto.

Išii dveju metu nemohamai is Belgijos Antverpeno ir Prancūzijos Havre, laivas gali

plaukti iki Jungtiniu Amerikos Valstybiu ir pas kuli lėktuvu Kolumbijon. Vaziuojant siuo keliu kainuotu apie 500 dolerių. Vaziuojant lėktuvu galima veztis 25 klg. bagazo. Didennis kiekis mokamas 1% bilieto vertės. Darome zygiu, masiniam pervezimui. Tikimės UNRA pagalbos. Galima tuo reikalu kreiptis pas vietos lietuviu UNRA atstovus.

Kolumbijos Lietuviu Komiteto Sekretorius.

PARYZIAUS LIETUVIU SVEIKINIMAI PIETU AMERIKOS LIETUVIAMS

Lietuvos ministras gavo is Paryziaus lietuviu Vasario 16 dienai paminėti Komiteto Pirmininko Gen. Stab. Pulk. J. Lanskoransko žemiau talpinama pareiskima, skiriama visoms uz Lietuvos Laisve kovojantiems organizacijoms bei laikrasciams, Lietuvos reikala atjuociantiems neorganizuotiems tautieciams ir sveiktaiuciams, talkininkaujantiems Lietuvos teisiu ginimo bovoje:

«Mieli Tautieciai, Brangūs Lietuvos Draugai ir uztartytojai!

Sunkus bet teisus ir garbingas uzdavinyss jungia mūsų mintis ir valia. Reiksdami jums visiems savo besalygini solidaruma, neabejojame, kad tas solidarumo rysis jungia visus po ivairius pasaulio kraštus isblaskytus lietuvius ir tikime, jog kiekvienas is mūsų visur ir visada atliksime kiekviena veiksmą, kuri atlikti mus ipareigos mūsų bendrasis tilstas.

Nepamesdami vilties ir nesisalindami reikalingo, kad ir sunkiausiu veilsimo, laimėsime.

Paryziuje gyvenanciu lietuviu vardu

Vasario 16 D. Paminėti Komitetas.

Tėvu nameliai brangūs,
Negera mums be ju,
O ten grandiniai zvanga
Aplaištyti krauju.

Ne tiel: ten lapu puolė
Juodan purvan rudens,
Kiel: i Sibira broliu
I mirti isgabens.

Ir verlis naslaitės girios
Ir azuolai linguos,
Ir zemė, tartum mirus,
Pasles vargu varguos.

Tėvu nameliai brangūs,
Stovėlit amžinai —
Regėsit giedra dangų,
Sugrįsim dar tenai.

Vytė Nemunėlis.

«Keturiu Didziųjų» konferencijoj Maskvoje, Stalinas su bolshevikisku «veto», o Bevin su pasiskolinta atominė bomba, bandysia pasimatyti ir padaryti «pastovią» taika.

MASKVOS KONFERENCIJA

Nuo kovo mėn. 10 d., Maskvoje posėdžiauja keturi «didieji» ir iesko taikos salygu vokieciu tautai. Karas senai uzsisibaigė, bet «didieji» taikos vis neranda, o jei kur ir randa, tai tokia koki patinka Maskvos diktatūrai. Imkim padiktuota «taika» Suomijai. Bolshevikai ja uzpuolė, atėmė daug grynai suomių zemių, miestų, kasyklų, iszudė daug žmonių ir parasė tokia «taika», kad Suomija turi dar uzmokėti savo uzpuolikams 300 milijonų dolerių. Tai vadi nasi, «teisinga ir pastovi taika».

Iki siol taip jau buvo, kad kas nepatikdavo bolshevikam, tai jie su «veto» ir anglosaksu kaltinimais laimėdavo. Ir taip trys, kartais keturi «didieji» konferencijose gincijos dėl savo intereso, mažesnieji klausėsi, o bolshevismo eks pansija naikino Europa, Balkanus ir nevarzomai zygiauvo i Azija.

Sitos taktikos Maskva neatsisako ir da-

bar. Vietoj taikos salygu Vokietijai, «draugas» Molotovas siūlo, kad si Maskvos konferencija pirmoj eilėj svarstytu Rinijos vidaus reikalus. Mat, marsalo Čang Kai Sek armija baigia likviduoti Makvos apginkluota Rinijos komunistų armija. Bet cia rimtai pasipriesino kaip pati Rinija, taip ir Marshall su Bevinu. Na, geriau vėlai negu niekad. Galimas dalykas, kad Amerika ir Anglija ims visur nebeusileisti Rusijai, bet apie tai dar anksti kalbėti ir dziaugtis kaip ir tokiu demokratiju «laimėjimu», jog Rusija atsisakiusi veto ir sutikusi, kad paliuosuotai is okupacijos Austrijai būsia galima leisti turėti 3000 kareivių daugiau.

Ir sitoj konferencijoj kaip ir kitose eina nepabaigiami ginciai. Ju bus dar daug ir tik ateitis parodys, ar demokratijos karta nusistatys nebeusileisti Rusijai ir panorės ivesti tikra taika ar ir toliau nusileisdami Rusijai, Europa paliks kaipo nauja URSS respublika ir paskui palauks savo eilės. Si arba Maskvos konferencija turės tai isryskinti.

Miklovis - Daukšys.

MAZOSIOS LIETUVOS TAUTISKUMAS

Kiekvienas mūsų gerai žinome, kad s. m. sausio 15 d. sukako 24 metai kaip Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Didžiosios Lietuvos. Taip, brangūs tautiečiai, visi mes, kurių gyslonis teka lietuviškas kraujas privalome prisiminti šį garbingą ir mūsų tautos istorijoje labai svarbų įvykį.

Prisimindami tai, mes nulenkiame galvas prieš tuos tautos karžygius, kurie Mazosios Lietuvos gelbėjime arba Klaipėdos sukilime liejo savo kraują ir aukėjo gyvybes, kad Moti nai Lietuvai sugrąžintų, šimtmečius germanų naikintos, svetimosios žemaičių žemės kampe li. Ir todėl, to kampelio atgavimas yra vienas gražiausių siūluliančios Lietuvos istorijos puslapiai.

Minėdami šį įvykį, negalim tylomis praeiti ir pro tuos Mazosios Lietuvos patriotus kankinius, kurie šimtmečius palaikė tenai gyva lietuviškos dvasios ir tautiškumo atvedė prie Klaipėdos sukilimo bei sunkiais laikais, kai tuolaikinis mūsų poetas Baranauškas skundėsi, kad despotinė caru Rusija:

«Anei druko, anei rasto
Mums turėt neduoda —
Sako, tegul bus Lietuva
Ir tamsi ir juoda,

skleidė tautos garvinimo spindulius Didžiajai Lietuvai.

Jau 1832 m. čia pasirodė pirmas lietuviškas laikraštis «Ausra» ir slaptai gabenamas Didžiojoje Lietuvoje, čia taip pat išeina «Varpas», «Tėvynės Sargas», kalendoriai, maldaknygės ir brošiūros. Ši darba tuomet suko ir laikė Mazosios Lietuvos patriarkas Martynas Jankus, kaip iki tol tesė jo pirmtalūnai: Duonelaitis, Rapagelionis, Mazvydas, Bretliūnas ir visa eilė liū.

Situ vyrų darbus, pagaliau vainikuojančius laisvę, sausio 15 d. 1923 m. atiduodamas savo gyvybę Klaipėdos sulūžėliu vadas Budrys.

Prisimindami ir pagerdami pirmuosius Mazosios bei Didžiosios Lietuvos zadintojus, kaip Simona Daulanta, vyslupa Valanciu, Dr. Basanavičiu, Dr. Rudirka, Duonelaiti, Janliu, Dr. Slupa ir liūtus kurie ypatingai sunkiose sąlygose dirbo, bet nepalūžo dvasioje ir neprarado tikėjimo i Lietuvos prisihelima, mes šiandien turime sentis is ju stiprybės ir taip pat nepavargti kovoje, nepalūžti dvasioje bei energijoje uz Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Šiandien Lietuva is mūsų daugiau reikalauja negu anais laikais, nes jos pavojus ir liancios yra taip pat daug didesnės. Šiandien lietuviai masėmis vezami i Sibirą, masėmis zudomi vietoje ir zauriai naikinama mūsų kultūra. Bet tas neturi mus atbaidyti nuo kovos ar ja susilpninti sieliant Lietuvai laisvės.

Nors karas ir baigtas, bet taikos dar nesimato ir Lietuva nepripazinta kruviniems bolševikams. Mes turim gausia, sena, patyrusia ir gerai organizuota iseivija, mes turim ir pacioje Lietuvoje kovojanti su okupantais jaunima, su mumis visos bolševikinės tyranijos pavergtos Europos tautos. Mes aiskiai matome bundanti kultūringa pasauli pries komunistini barbarą. Naukiausi tolimu kontinentu padangė ir kaupiasi kova tiesos su melu, laisvės su despotija, zmogaus su bestija.

Šia kova laimės zmogus. Tikėkim ir to kim i kova vertais mūsų pirmuju kovotoju. Bū kime tikri, jog laimėsime. Ir vėl prisikels laisva, nepriklausoma Motina Lietuva. O mes, isblaskyti jos vaikai sugrismė is Sibiro taigu, is Azijos tyrlaukiu, nuo Misisipi, Amazonės, La Platos, Temzos, Tiberio, Senos bei Reino krantu i Nemuno sali ir meilės bei darbo auka isgyde jos zaizdas, sukursime jos palaima.

Martynas Jankus

«Ausros» leidėjas, Mazosios Lietuvos patriarkas ir jos Gelbėjimo Komiteto pirmininkas. Šitas garbingas Rambyno zyns, viska atidavė Lietuvos laisvei ir palaimai. Nors jis ir sulaukė Mazosios Lietuvos susijungimo su Didžiaja bei patekancios nepriklausomybės ausros, bet neišgavo tomi jam teko džiaugtis. Uzplūstanti Lietuva azijatinio komunizmo kruvinoji bangą, priverė baltą senelį apiešti savo mieluosius Bitėnus ir atsidurti tremtyje. Praėjusiais metais, Martynas Jankus pasimirė Vokietijos siaurėje.

LIETUVIAI TREMTINIAI.

DOMĖS!

Brangūs Broliai Tremtiniai!

«Laisvosios Lietuvos» redakcija gaudama tūkstančius jūsų, skaudžiai mus slėgiantių lais-ku ir negalėdama visiems atsalyti bei realiai visiems pagelbėti, daro viską ką ji gali jūsų ypatingai laisvosios dalios lengvinimui ir laisviai, kad dėl daugelio klaidų taip mažai gali pada-ryti ir jums padėti.

Is jūsų laisvu mes matom, kad ypatingai amerikiečių okupuotos Volietijos zonoje jūsų gyvenimo sąlygos kasdien darosi sunkesnės ir yra pagrindo bijoti, kad labai jautrūs už lo-kaينو rinka Kinijoje, už Persijos žibala ir angli interesus Viduržemę, bet lengva sirdimi bol-sevikiams pardave visa eile Europos tautu amerikiečiai, viena gražia diena gali susitarti su NKVD budeliais. Ju skambiais, bet besazinis-ko melo tusciais zodziais pasaulis jau isitikino ir tas apvilta pasaulis sarkastiniai sypsis, kai už dolerius pirka ir Stalino ismuilinta vir-ve atsidurs ant paciu amerikieciu kaklo. Ver-giskais Amerikos pataikavimas ir nusileidimai bolsevikams, jai paciai ruosia helia ir «laisvi-nima» arba raudonasias kartuves.

Jum nedelsiant, reikia is bolseviktais ap-kinetu yankiu zonos isvykti is saugia vieta. Apie tai mes cia su jums ir norim pasidalyti.

Manome busite girdėje, kad didelė, tur-tinga, didelės ateities Pietu Ameriko respub-likta Argentina, nusitarė isileisti 4 milijonus atei-viu is Europos. Jai ypatingai stoka žemės ūkio ir metalo apdirbimo darbinin:u. Lygiagrečiai su žemės ūkiu, Argentina smarkiai plecia ir sunkiaja metalo apdirbimo pramone. Taigi cia pageidaujami žemės ūkio darbininliai, pieninin-ka, darzininliai, sodininkai, agronomai, pauks-tininhytės bei gyvulininkystės zinovai, laip lygiai metalo apdirbimo darbininkai, inzinieriai, mechanikai, salt:alviai, elektristai ir tolygūs metalurgijos specialistai,

Sis reikalas jau patvirtintas Argentinos Parlamento ir sudaryta specialė Emigrantu At-vezimo Komisija, kuri jau isvyko Europon ir savo nuolatine buvaine turės Romoje. Pazymė-tina, kad sios Komisijos pirminin:u yra pas-kertas žymus Argentinos dvasininkas, kataliku kunigas.

Sitai Komisijai duotos ypatingos ir dide-lės teisės. Ji ne tik darys emigrantu atranka, bet vietoje duos reikiamus ir Argentina ivaziuo-ti dokumentus ir kelionės islaidas.

Mums kiek zinoma, tai pirmenybė bus virs suminėtu profesiju žmonėms, o be sito bus žiurina, kad emigrantas būtu ne ekstremis-tiniu tendenciju, bet samoningas pilietis ir ka-talikiškai nusiteikes žmogus. Argentina jau ive-da privaloma tikybos dėstyma pradėdamose

savo mokylose, jaunuomenės auliėjima ji remia krikščionistiaja morale, joje pabudo la-bai gyvas tautinio susipratimo ir ehonominio pasiluosavimo jausmas. Ji pavedė griežtai sa-vyستove politika, kuri tarnautu jos liaudies ir krasto didziajai ateiciai. Taigi visai suprantoma, kad naujoji krikščionistia Argentina ven-gia, kad ji jos krasta ivaziuotu griauancias, regresyves ir tarptautiniu Maslivos budeliu di-riguojamas jėgos. Tuo labiau, kad Argentina puikiai zino, jog jos kompartija net 80% su-daro ivairiu Europos tautu ateiviai, daugumoje savo krasto isvyti arba su svetimais pasais atbėge kriminalistai.

Sito sveilo Argentinos parėdymo nere-i-lia bijoti doram žmogui ir geram katalikui, kuris Argentinoje ras tvarka, laisve, darba, sa-zininga atlyginima, ji visaip saugaucius istaty-mus ir t.t.

Lietuviai tremtiniai, ypac amerikieciu zo-nos neatidėliodami kreiptis:is «Centrinė Lie-tuviu Globos Komiteta Italijoje», kurio pirmi-nin:u yra zinomas lietuvis dvasininkas, kun. V. Pavalkis ir kuris vienintelis greiciau sueis i kontakt:u su Argentinos Komisija bei konkre-čiai sitame reikale pagelbės. Laiskus rasykite sel:anciu adresu:

Rev. V. Pavalkis

Via Lucullo 6, st. 404 406,

R o m a.

Italia.

KONKURSAS

ALRK Vargonininku Sąjunga skelbia lie-tuviskos dainos arba giesmės chorui konkur-sa. Konkurse gali dalyvauti lietuviai kompozito-riai ne tik gyvenantieji Siaurės Amerikoje, bet ir Pietu Amerikoje bei isvietintieji gyvena viso-se pasaulio dalyse. Konkursui skiriamas trys pimininės premijos. Konkursu dalyviai patys pasirenka dainos arba giesmės tekst:u. Bazny-tinės giesmės tekst:us turi būti dvasinės vyriau-sybės aprobuotas. Veikalas turi būti skiriamas chorui. Veikalu zodziai po gaidimos turi būti parasyti masinėle, taip pat pazymėti autoriu vardai ir is lohiu saltiniu imti. Premijuoti vei-kalai bus graziai isleisti ir pasl:ui pasl:ieisti vi-same lietuviskame pasaulyje.

Konkursui skiriamas veikalus prasoma siūsti iki rugpiūcio 1 d. 1947 m. siuo adresu:

ALRK Vargoninku Sąjungos

Konkurso Komisija.

3252 South Halsted Street

Chicago 8, Ill.

U. S. A.

••

Dr. V. Kudirka.

MARTYNUKAS

(Tesinys)

«As is cia. Arkljo ieskau. Pabėgo is kaimėnės, murmėjė vaikyscias, besikesindamas istrūkti.

«Kuo tu vardu?

Nepasirenges prie to klausimo, is sykio neatsakė.

«Jonas! atsilypė pagaliau.

«Meluoji. Ei, duolit zibur! Eikit sen!

I riksmā isbėgo tiazin kas is smuklės, paširodė zibintuvas. Trys vyrai apstojo vaika.

«Nepazistu, — atsailė policininkui smulkinlinlas, priikes zibintuva prie vaikiscio aliu. Martynukas palioė besitates. Pamazėl atsisagstė trincius.

«O tu, vagie, valkata! Uzdarykit i uzkambari, diena apieskosime, na eik!

Bet tuo tarpu vaikas, kaip solis i sali, issinėrė is trinciu, davė gera suoli nuo sielšnio ir dingo uz griovio rugiuose. Tartum griezlė, ilindo i varpu jures ir prapuolė. Is pradziu slinlo, kaip zaltys, nuolat priguldamas prie zemės, tai vėl susirietes dvilinkas, kad nepasirodytu is tu rugiu, bėgo vingiais, nepalidamas pėdsako. Paskui, nielur nieko negirdėdamas, isidrasino, ishiso galva is rugiu ir apsidairė, kur jis atsidūres. Pazino apylinkes ir linšmai syptelėjo. Priesais ji juodavo giraitė — tai jau Panendriai. Pasivėlino, nes jau rytuose dangus raudonavo, bet gerai apsisuko. I kelia iseiti jau nedriso, pro vartus i kiema nėjo. Is uzhlūonės paziūrėjo i kiema. Vis labyu svito. Palautus isėjo is namu zmogus ir artinosi prie kluono. Martynukas pamazėl svilpterėjo, zmogus apsidairė, pamatė ji i tuojau prisiartino.

«Tamsta Kotis? — klausia vaikas kaip paslapcia.

«As.

«Tai tekit.

Isėmė is ancio popierius ir padavė per tvora. Daugiau nielo nekalbėjo ir pasirodzius vyrams kieme, vaikas jau buvo toli.

Ir vėl bėgo tekinas, sudraskytas marskiniais, pajudaves, purvinas, surėzytas. I kelia nėjo, o pasielies Kareiviske, jau nebestengė nusivilti i dvara. Perbrido per upeli, ilindo i krūmus, parvirto ir uzmgio.

Pabudo jau apypiete ir valanda nezinojo, kas su juo darosi. Pajutes bada ir troskuli, atsipeikėjo ir mato, kad nebegerai, kad reikia susitvarkyti. Issimaudė, pats issiskalbė marskinus, susisagstė juos dagiais, issidziovino saulėje, apsilviko ir nubėgo i dvara.

Pono namie nebuvo, prievaizda tiktai prideramai isplūdo ji, uzsko ausi ir liepė varyti i naktigione arkljus. Issivertė be didesnės bausmės. Martynukas buvo jau visai nusiramines. Tiktai atimti trinciai jam Ivarsino galva, nes lia pasaliys namie? Bet nutarė nubėgti is ryto pas Rozike pasitarti; o tuo tarpu pavalgė, isginė kaimene, atsigule būdoje ir atsimindamas tos nakties nutikimus, syposjosi dziaugsmingai. Paskui, pasitaisės skripka, cirskino iki paciam rytui. Tuo tarpu nesirūpino visai, kas ga li iseiti toliau is tos jo kelionės. Pavylto ir gana. Galinosi tiktai, kad turejo tyleti. Kaip jis mielai pasigirtu, kaip pasijuoktu policininku: jis toks mazas būdamas paspruko is tokio milzino su zvaigzde hepureje. Tai besvajodamas uzmgio.

Pabudino ji slaudus stuhtelejimas i sona. Strahtelejo ant koju. Sali jo stovėjo is valsčiau du urednikai su stardomis ant krūtiniu ir lazdomis rankose — senis Barzdyla ir Svedu Jurgis.

«Kelk, parse! — suriko garsiai senis.

«O lo? — vaikas drubejo.

«I rastine tave liepe luo greiciausiai pristatyti. Ka tu padare?

«O Jezaul! As nieko, as ganau arkljus. Negaliu eiti i rastine. As tarnauju, miliciojo.

«Ka ten tavo tarnyste. Pirmesnis uredas. Ir mums smgiau būtu baigti vezti sienas, ne tave vedzioti tris varstus. Na eime.

Nuvede ji, kaip loli suimtin. Jis jau nespriesino savo valdziai. Zenge pirma ju, nuleides galva; smartiai pabūges ir tiltai graudingai melde, kad tevui nieko nesakytu.

Rastine buvo haimynstėj, Vasbariuose. Vaikas dar niekad nebuvo ten buves ir juo artyn, juo labiau eme ji baime. Varytojai ragino ji slubintis, o jis vos villio slaudamas kojas. Pagaliau atejo i vieta. Ivede ji i vidu, kur būdavo teismas ir valscaius susirulinimas.

Uz stalo sedėjo vaitas, lovinincai ir saltisius, o tarpe ju smarkiai supyles oficininkas, nuo kurio jis paspruko.

(Bus daugiau.)

PAKIZANO DAINA.

0145 1-00000000000000000000000000000000

Zydėjo gėlės miskū tankynėj.
Gojuose vėjas zaidė linksmai,
Isėjo broliu ginti tėvynės,
Laisvi ir narsūs kaip sakalai.

Palinko liepos, baltos alyvos,
Melsvas zibuoklės vilgė rasa,
Jaunas brolius krito negyvas,
Kraujas nudazė rausvai lankas.

Apjuosė kapa lieknas berzelis,
Zvaigždėm pabiro tyli naktis.
Nelauk motule, negris sūnelis,
Nebebucius jis tavo akis.

Nutišo vėjas miskuos ir gojuos,
Zeme apsupo juoda naktis.
Tiktai motulė tyliai raudojo,
Plyso is skausmo josios sirdis.

Supa vėjelis berza svyruokli,
Nesa motulei balsa sūnaus:
«Kai ant sio kapo zydės zibuoklės,
Mūsu tėvynė laisve atgaus.

Maironis.

I DARBA

I darbą vyrail! Sali jauna
Prizadins meilės rytmetys.
Galybė meilės viska griauna,
Ziemos ledus ji suardys.

Ranka mus spaudzia gelezinė,
Krūtine apkala ledais:
Uzdekim meile sau krūtine!
I kova stokim milžinais!

Tas ne lietuvis, kurs tėvyne
Bailiai, kaip kūdikis apleis,
Kursai pamins, ka bociai gynė
Per amzius milžinu keliais.

Tas ne lietuvis, kurs jos būdo,
Jos zemės dainu nemylės;
Neverks, kad patys sūnūs zudo,
Kas verta meilės ir garbės.

Tas ne lietuvis, kurs dar bijo
Atsizadėt sapnu nakties,
Kurs bėgs nuo zygiu kalavijo,
Kursai didžiais darbais nesvies.

I darba, broiliai, vyrs i vyrą,
Sarvuoti mokslu atkakliu!
Paimsim arkla, knyga, lyra
Ir eisim Lietuvos keliu.

Andrius Meškis.

KELSIS LIETUVA

Lyg galingas griausmas gaudžia laisvės varpas
Skelbia didi ganda: — Kelsis Lietuva!
Kelsis amžiu bėgiai, kelsis kartu kartos,
Bet salis lietuviu amžiais bus laisva!

Ar girdi kaip, saukia tavo broliu kraujas,
Kaip vaitoja zemė Nemuno saly?..
Ar jauti, kad gimsta vėl Mesijas naujas, —
Ne isminciu rasuos, bet žmogaus sirdy?

Is kaimu ir miestu, is urvu ir giriu
Is tremties golgotu renkasi minia...
Rankiniu net dvasios is kapu isnire
Saukia visai zemei: — Kelsis Lietuva!

Feliksas Grigas

Dabartinis — Urugvajaus Lietuviu Kultūros
Draugijos — Valdybos vicepirmininkas ir
draugijos patalpu reikalų vedėjas.

Lietuvia! Jei norite zinoti kas darosi bol-
seviku okupuotoj Lietuvoj ir kas yra mūsų
tautos pardaviks, tai uzsiprenumeruokite
— Laisvaja Lietuva. —

NEPAMIRSKIME SENOVĖS TRADICIJŲ

Mūsų gyvenimas nuolat zengia pirmyn ir taip pat keičiasi. Didėi skirtuma sudaro šiu dienu gyvenimas su tuo, kuris buvo prieš simtą metų.

Ypatinai mums gyvenant čia, svetimoj ir tolimoj nuo tėvinskės padangėj, mūsų gyvenimas keičiasi nors ne taip sparčiai, bet kaip mazai tautai, gana pavojingai. Svetimybės, o ir paties gyvenimo nepriekankumo vėžimais, mes nutolstam nuo savo graziųjų paprocių, suzar goninam savo kalba ir labai dažnai net svetima galvosena pasisavinam.

Kaip gyvenimas nesikeičia ir kur jis mus nenublokstu, bet doras bei samoningas lietuvis, niekur ir niekad neprivalo pamiršti savo grazių, net kitataučių aukštai vertinamų lietuviskų savybių.

Mes gerai žinome, kad ne vien visos civilizuotos tautos, bet ir niekurioms seimos turi savo tradicijų ir jas palaiko. Tradicijas ypatinai mėgstą tie, kurie nori palaikyti glaudesni saita su savo praeitimi. Atsiranda mūsų tarpe ir tokių, kurie niekina tradicijas. Jie tvirtina, kad tai yra pasenės, atgyventas ir net stabdas pažanga reiskinybės bet tokiu protavimas nėra teisingas, nes dauguma net gilioms senovės tradicijoms yra tampriai susietos su grožio bei estinio jausmo ugdymu seimoje, tautoje ir tik jos buvo tas akšlinas, kuris šiu dienu mena privedi prie jo tokioms tobulybės.

Nesidairydami toli, mes žvilgterkime į savasias, lietuviskas tradicijas. Paimkime tik vieną, kuria lietuvis moterys išlaikė nuo kunigaikštienės Birutės dieni iki šio laiko.

Kaip jau žinome, lietuvis moterys jau is senu laiku pasizymėjo savo nepaprastai graziomis ir meniskais ranku audiniais. Retas lietuviu nebeatsimins tu grazių juostų, kaklaraiscių, rankluoscių, issiuvinėtų baltinių, jau neminint stambesnių darbu, kuriuos atlieka motuliai ar jaunu lietuvaiciu rankos ir sirdis. Grazi ir brangi tradicija ir tuomi, kad tuos aukstos meniskos verrybės darbelius lietuvaivės praktikuoja kaipo dovana vardinui, vestuviu, krikstynu ar kitais panasiais atvejais. Kadangi tokias dovanas lietuvaivės skirdavo tiems vaikiniams prie kuriu sirdis linko, tai suprantoma, kad ir tokius darbelius jos sudėjo daug rūpescio, daug sielos, grazaus jausmo ir visus gabumus, o be to dar ėjo rungtynės, kuri graziau, idomiau ir skirtingiau savo darbeli padarys. Taigi ir tas labai daug prisidėjo prie lietuvaiciu rankdarbiu auksto bei menisko istobulinimo.

Lietuvaiciu rankdarbiu rastu gausumas, ju ivairumas, garmoningas suderinimas, spalvu svelnamas, stilingumas ir naturalumas, atkreipė net viso pasaulio dome. Tarptautinėj rankdarbiu parodoj Paryziuje lietuvaivės gauna pir-

maja premija. Jeigu tatai kitataučiai, teisingiau pasakius, visas pasaulis taip ivertina sia grazia mūsų senociu tradicija, tai mes tuoliau turime ja šaukti ir branginti, ypac dabar kai ziaurus azijatinis rusas, pavergęs Lietuva stengiasi sunaikinti viska kas lietuviska ir viska mūsų tautai pirmesti kas maskoliska.

Iseivijoje gal truputi mums sunkiau islaikyti visas mūsų tautos tradicijas, bet daug yra tokiu, kurios nesudaro jokiu sunkumu, bet labai vylyusiai atstovauja lietuvaives prieš kitataučius ir helia Lietuvos garbe.

«As nieko grazesnio nezinau apdaro mene, kaip jauna lietuvaivė taip dailiuose savo tautos rūbuose», vasario 16 svetėj pastebėjo man vienas auslštas Urugvajaus meno atstovas. O mes, ar taip ivertinam savo graziuosius tautiskus drabuzius, huriais gėrėjasi ir taip ivertina kitataučiai? Taigi ir pradėjime nuo cia. Ypatin gai Urugvajaus lietuvis motinos, neįeiskime neįeiskime zuti sitoms grazioms mūsų tautos tradicijoms, gavinlime jas ir savo dulras puoslime tautiskais drabuziais. Paaug lietuvaivės pacios turi susirūpinti ir isigyti tautiskus rūbus, kurie haipo ypatinai grauzus parėdės prilitis ne vien lietuvisku parengimu choruose, deklamacijose, vaidinimuose, bet ir siaip valarieliuose, larnavaliuose ir visur litur. Kad sitie paraginimai nepasilitu balsu tyruose, nuo zodziu eilim prie darbu, Urugvajaus lietuvis motinos, hurios jauciamės lietuvisms, pirmos ir neatidėliodamos papuoslime savo dulrutes lietuviskai, vyresnes dulras paraginim ir padėlim joms taip pat lietuviskai pasipuosti, nes tuomi ir mes pacios pagerbisme savo mieluju motineliu mums palita tradicija ir ja isiepiysime savo mielosioms dulrelėms. Būlime vertos garbingo lietuvis motinos vardo, tos motinos kuri islaikė lietuvisybę, kuri ir mus ismokino mylėti savo hrasta, gerbti tėvu palilima, tradicijas ir suprasti motinos atsakomybę. Lai ir mūsų mylimos dulros būna tilios lietuvaivės, gerbiancios savo tėvu paprocius, lialba ir viska, kas jas vestu i sviesia ir laiminga ateiti.

Darylime tai su motiniską meile ir lailu, arba lof dar galim i vaikus veilti, lof dar ne vėlu, kad būtu jiems gyvenime nauda ir mums paguoda. Dirblime ir dirblime ne zodziams, o darbu, mūsų brangiu vaiku graziai ateiciai ir tėvynės Lietuvos garbei.

BAISIOS ŽINIOS

Tuo laiku, kai Lietuvos budeliai enkavedistai, nelaimingo isgamos Paleckio lūpomis kalba «Darbe», kad lietuviai tremtiniai gristu is Vakarų Europos į rusais okupuota Lietuva, mus pasiekia autentiška, siurpulingos tragedijos žinia.

Rusu policija Lietuvoje susaudė visa -- Urugvajaus Lietuviu Kultūros Draugijos -- pirmininko, p. Mykolo Sveciulio šeima!. Du jo broliu, viena vedusi su žmona ir mazais kūdikiais, o kita dar jauna vaikai. Sveciuliu senas, 75 metu tėvas matydamas savo vaiku taip baisu likima isėjo is proto. Kas ivyko su ju sena motina, ziniu negauta.

Tai jau antra toki baisi, kruvinuju masokiu darbu Lietuvoje žinia pasiekia mūsų kolonija. Ne taip senai, Monteideo gyvenantis ir pieninėj dirbantis lietuvis Puzonas gavo tokią žinia, kad rusu enkavedistai uzkalė gyvenamoj gricioj jo brolius su moterimis bei mazais kūdikiais ir gyvus visus sudegino.

Sitokiu, nelaimingos mūsų tautos tragediju, pries kurias sustingsta sveikas protas ir netenki zodziu jas apsakyti, dabartinėj Lietuvoj yra tūkstančiai, bet tu «laiminguju», kuriuos pasiekė žinia, kaip bolševikai «islaisvino» ju seimas, kol las tėra keli. Tik praėjus baisiajam laukinio homunizmo kosmarui Lietuvoje, gal visi pasigesime neteke brangu ir artimu asmenu, kuriu vienus rusai bolševikai bus vietoje susaude, kitus ziauriai uzkanline Sibiro taigose. Kad taip yra, pakankamai liūdiu laiskai is Lietuvos, kuriuos dar gyvais pasilikė ra su saviesiems isseivioje. Visi laiskai is Lietuvos yra trumpi, vienodi ir bendro sablono. Prasciausiame popiergaly, konvertai paciu daryti ir virta bulve uzkljuoti, su rusisku pasto zenklu. Juose nielo neraso is buvusio laro, apie gimines, haimynus, darbus, uzdarbius, ap sirengima ir pragyvenima, o tili trumpai pranesa, kad «esam gyvi ir sveici, trobos sudegė». Bet situ trumpu, rodos nielo nepasaitančiu laislu telste, daugumoje ju yra eilutės, kuriuos viska paslio. Jos visuomet skamba taip:

«Brolis Jonas mirė netilėta mirtimi. Dėde Antana istilo nelaiminga mirtis. Vikintu sei ma visa ismirė».

Ir taip be galo, veil visuose laisluose. Ir kagi tai reishia? Ogi, had olupantai samoningai zudo lietuvius ūkininkus ir i ju vieta is gilumos Rusijos atgabentus kacapus sodina. Kad taip, o ne kitaip yra mus ganėtinai itihina ir Sveciuliu seimos likimas.

Kas gi buvo Sveciuliai? Dvarininkai, fabrikantai, bankininkai, auksti valstybės valdininkai, kad bolševikams prisireikė ju gyvybės?

Jie buvo eiliniai Lietuvos kaimo ūkininkai, nedidelio ūkelio savininkai, kurie nuo tamsos

iki tamsai ardami tėvu prakaitu aplaistyus laukus darė sau pragyvenima. Ju tėvas savo jaunystėje nielo neturėjo ir tarnavo lietiems. Susitaupes centa isvylysta i Amerila. Tenai veda ir nusitaria sudare santaupu grizti Lietuvon. Eile metu jis sunkiai dirba Pansilvanijos angliu laisyllose. Jo moteris diena dirba fabriky, o namtimis plauna drabuzius. Pagaliau grista i savo gimtaji lirsta ir nusiperia nedidelį ūkelį. Tili isigyto ūlio seiminiai dirba ir cia labai daug bei sunliai, bet vis tiliisi; «Sutvarlysimė ūli, paaugs vaiiai, o tuomet paisėsime».

Taip, jie sutvarlo ūteli, uzaugina vaičius ir sulaukia gilios senatvės. Bet situo laiku, didieji XX amziaus budeliai, Hitleris ir Stalinas nusitaria pasidalyti pasauli. Ji istumia žmonija i baisu laro gaisra, kurio liepsnos apima visus kontinentus ir vandenynus. Is Uralo, Kirgizijos stepiu ir Baidalo tundru, laiminga bei zydėjusia Lietuva uzplusta puslaurinės ir zverislos Stalino ordos. Jos zudo nehaltus lietuvius, plėsia ju turta, prievartauja moteris ir degina trobės sius. Situ banditu aulia lielia ne vien nelaimin ga Sveciuliu seima, bet tūlstanciu tūlstanciai. Kruvinas egzcelucijas raudonieji budeliai atliecia viesai, Stalino vardu «laisvina» nesivarzdamii, net dar suvaro gyvuosius ziūrėti, laip enkavedistai likviduoja «liaudies priesus». Taigi suprantoma, kodėl senelis Sveciulis netenka proto ir is savo lruvinu pralaitu uzdirbtos balu zės turi isėiti su elgetos lazdele. Taip pat visilai suprantoma kodėl bėgo treccalis Lietuvos, lai homunistine pavietrė antru lartu artėjo prie Lietuvos sienos.

Bėgo nuogi, vislia palihe, bėgo lur a y veda, kad isgelbėjus gyvybe, nes pirmojoj olo pacioj jau gana pazino homunistinius budelius ir is arti prisiziuoja ju kruviniems darbam.

Ir veltui masloislu budeliu, uz lruvina rubli Urugvajuje nusamdyti lietuvisai agentai smezia per savo «Darba» nuo enkavedistu ir savu issigimėliu kullos pabėgusius lietuvius. Perdaug mes pazistam sita parazitini ir moralei supuvusi elementa, kad jis la beilintintu. Ju darbai ir halbos vien judo grasiu parenti ir tallinintai lacapams nelaimingu mūsų broliu zudymui Lietuvoje.

Urugvajaus, Argentinos, Brazilijos ir litiu respubliku padorus lietuviai! Atsirubeziuolime nuo rusisku budeliu agentu, nuo lietuviu homunistu, nes jie remia mūsų broliu zudilius Lietuvoje. Boil:otas lruvinuju enkavedistu tallinintams! Komunistas, laip aptrecciamos ligos bacila, neprivalo iciti i doro lietuvia gricia, neduolim jiem rankos, nes ju rankos suteptos lietuviu krauju, nepirlim homunistu ar ju sim patizantu lrautuovėse, neduolim nei cento uz dirbti is lietuviu homunistu profesionalu, neduolim auku, nelanlydim ju parengimu ir ne skaitylim budeliu darbus gircioju ju «Darbo». Neprisidėlim prie lietuviu zudymo.

P. D.

ĜANA TOLERANCIJOS SU ZMOGZUDZIAIS

Kiekvienas žmogus, kuris siek tiek protauja ir neužsimerkia prieš einamojo momento tesa, tas jau gana išitikino kas yra bolševizmas, kuri Kremliaus satrapų apmokami samdiniai perstatė pasauliui kaipo darbo žmonių išganima ir žemės ūrui. Šis karas, kai bolševistinė vergija, arba pacios Rusijos likimas buvo pakibęs ant plauko, savame atvrtė antrąją medalio pusę. Rudojo idėjos draugo Hitlerio griebtas už plauku, raudonasis Maskvos ciesa rusus Stalinas metėsi demokratijai pusėn. Baimė netėti žmonių kaulolėmis paremto sosto ir vienintelis išsigelbėjimas, tai stūbi Amerikos parama, Maskvos despota privertė truputi pakilti rėzeline uždanga, išleisti sąjungininkų komisijas ir Rusiją ir daryti neva koncesijų sąjūninkams. Stalinas buli: paleidžia Rominteru, duoda religijai laisvę ir ima «demokratiškai» gieloti. Bet tai buvo laimina ir laip visuo met bolševikišku lroko dilo asaru giesmė. Paciu sąjungininku įvairios komisijos, kad ir la bai stipriai enkavedistu saugomos ir laidina mos, bet vis tili is arčiau prisizūrejo bolševitiskajai pragara pacioje Rusijoje, bolševitu elgėsys ofupuo tuose lras tuose, ju elspanisė politiki griauanti teisingos tautos reikala, ju noras atsistėsi su homunizmo bacilomis visuose pasaulio strateginiuose punt: tuose, pagaliau atidarė alis ir didziuju demokratiju politilos vadovu.

Nebenusileisti daugiau bolševikams, sitas bausis vergijos ir teroro slobinas varyti i savo senus rubezius. Ginti mazesnes tautas nuo lo munistinio imperializmo. Tokie, paskutiniu dienu sukiai vis labiau giridisi pasauly. Ameriki aishiau ir griesciau pasisaho pries raudonaji «drang nach Westen». Rominterno akcija, issaulia pasaulio reakticija ir susirūpinima. Arba bolševizmas-reikia sulaiyti dabar, arba paskui bus jau vėlu. Atrodo, kad jis bus dabar sulaikytas. Ne tik jo grubuonisti: nagai nebeleidziami i Graikija ir Turcija, bet jis pribaugiamas Kinijoje ir pasalinamas ju pavojus Japonijai. Ly is kosmaro bunda ir laisvosios Europos tautos. Bolševilinis, arba laip jie tituluojasi «pro gresyvs demokratijos» kvaitulys praėjo. Tili raji bolševizmo veida ne vien pavergtos tautos pa z no. Pasaulis aishiai kalba apie baisia homunizmo despotiki Rusijoje ir jos uzgrobtuose lras tuose, apie ziuru terora, masinius zmoniu zudymus, koncentracijos lagerius, bada ir ta begalini slurdą, kuri nesa rusu ir kitos pa vergtos tautos.

Lietuviu tauta, daugiau negu kitos patyrė bolševikinės tyranijos junga. Todėl mums, laisviems pasaulio lietuviams pirmiesiems ir aktyviau reikia reaguoti i prieshomunistinės

akcijos kylanti ir stiprėjanti balsa. Šiandien garsiau negu kada nors lai nuaidi per visus už laisvę ir neprišalomsybę kovojančius mūsų brolius sulius: «vienybėje galybė». Uzmirsi:time harta smulkius tarpusavius gincius ir neatidėlodami bei nuosirdžiai elimie i talta tiems, lu rie kantiari, energingai ir nesireklamuodami va ro sventajai tėvynės laisvės darba. Jiems trūksta darbininku, ne zodzio bet aiskiu ir energingu lietuviu patriotu, kurie nesibaudo pavesto darbo ir nesigali reikiamo cento. Tas, kuris dabar vengs darbo ar pareigos tėvynės laisvinimo darbe, tas bus nevertas lietuviu vardo.

Sito darbo nasumui ir pasekmingumui, mes ne tik turim nustoti tolerave lietuvius ku munistus, bet radi: aliau ir griezciau su jais hovoti, nes jie yra piktesni Lietuvos laisvės prie sai negu patys okupantai rusai. Savo laiku, Jungtiniu Ameriki os Vėlystibiu ambasadorius Bulgarijai ir Rumunijai, kur jis prisizūrejo bolševitu darbams, sugrizes i Washingtona taip atsilepė apie rusus bolševilus:

«Nei viena kultūringa tauta negali palaikyti gerus santykius su žmoguzdiais ir nielin gais veidmainiais». Trumpas, bet pilnai bolševikus charakterizuojantis šio diplomato pasakymas turi būti pritaikytas Argentinos, Urugvajaus ir Brazilijos lietuviams komunistams. Tai isproteje, issigime, daugumoje kriminalės praeties asmenys, kuriems -vishas jau vistiek pat ir uz bolševilo rubli nuzdytu savo tilra motina. Tik dėl to, lruvina bolševitu okupacija ir laulini terora, ciningai vadina Lietuvos islaivini mu. Savo nielsiskume, rusiluju žmoguzdiu tarnai arba lietuviai komunistai dar toljai eina. Gaunam tūstancius laislu nu treminiu, tėvu, broliu, seseru, draugu, artimiu. Pazistame ju rasta, visla: suzinom, bet rublio apakinti lietuviu komunistai per NKVD apmolama radijo nesigėdina mums sakyti, kad tai ne, treminiai raso, o girdi, «lohs tai Ameriki os burzjuu biūras Volietijoje». Jie nei zodzio neprasitaria pries rusus. Lai tie zudo lietuvius Lietuvoje, masiniai juos tremia Azijon, griaua mūsų kultūros paminklūs, mūsų miestu gatves pavadina rusu vardais. Pacius dar Lietuvoje pasilikusius lietuvius laiko baisioj tyranijoj, kad tie bijo ir laisl: o platesnio parasyti saviesiems i uzieni.

Gyvenam laisvuose ir kultūringuose Pietu Ameriki os krastuose kaipo laisvi lietuviai. Jo: io pavojaus cia mums nesudaro Stalino tyrani ja ir NKVD žmoguzdiai, bet kaip mazai, vos saujelė pasisventėjiu dirba Lietuvos laisvės darba mūsų kolonijoje, o lieti: daug, kad ir ne tiesioginio rėmimo bet tolerancijos žmoguzdiu agentams. Tai viesoji mūsų gėda.

Gana tolerancijos su žmoguzdiais. Jiems ne vieta padoriu lietuviu tarpe. Kova ir tili kova kol jie kaip puliaujanti votis bus pasaliniti nuo svieko mūsų kolonijos kūno.

Exkomunistas.

PADĖKIME JIEMS SUSIRASTI SAVUOSIUS

Per — Laisvosios Lietuvos — redakcija lietuviai tremtiniai ir kiti paiesko sekanciu giminiu bei artimuju:

Ieva Evovlucienė - Barisaitė, gyvenanti Montevideo, calle Berna 1860, Cerro, paiesko savo broli Jona Barisa buvusį Lietuvos armijos karininką. Ji pati arba jį zinancius, Evovlucienė praso atsilepti virs nurodytu adresu.

Bronius Gaizauskas, gyvenas Montevideo, calle Reconquista 561, paiesko savo broliu Kazimiero, Vlado, Stasio ir Antano Gaizausku. Pacius juos, ar juos zinancius maloniai prasu pranesti virs nurodytu adresu.

Tremtiniai Europoje paiesko savuju:

Vladas Pileckas, paiesko savo brolio Juozo Pilecko, gyvenancio Urugvajuje.

Igno Valantinaviciaus, gyv. Argentinoje, paiesko jo pusbrolis is Vokietijos.

Stasys Adomonis, paiesko savo puseseriu Verusės, Teklės ir Paulinos Adomonaiciu, gyv. Urugvajuje.

Kazimieras Meldazys, paiesko savo brolio Vinco Meldazio, gyv. Montevideo mieste, a tuo savo brolio Petro Meldazio, gyv. Brazilioje, trecio savo brolio Nickaus Jurgio, gyv. Argentinoje, Santa Fe mieste ir sesers Marijos Meldazytės - Strakalaitienės, gyv. Argentinoje.

Liudai Malinauskienė - Beleskeviciutei redakcijoj yra laiskas nuo brolio is Europos.

Stefanija Ignataviciute, paiesko Stefanijos Kulvecaitės - Miskinienės.

Juozas Rūbas, paiesko Broniaus Sabrinsko, gyv. Montevideo.

Ksaveras Kisielius, paiesko savo brolio Rosto Kisieliaus, gyv. Brazilioje.

Juozui Ruhigui yra redakcijoj laiskas nuo brolio Heinricho is Europos.

Viktoras Stabingis, paiesko brolio Juozo Stabingio, gyv. Brazilioje.

Elzbieta Slonskienė, paiesko sesers Ingrid Bergman, kuri yra vedusi su estu tautybės inžinieriu ir gyvena Montevideo.

Stasys Virpsa, paiesko savo seseru Kazimieros Virpsaitės - Bajorūnienės ir Milės Virpsaitės, gyv. Montevideo.

Ignas Vaiciulionis, pakartofinai paiesko savo seseru Anelės ir Konstancijos Vaiciulionyčiu bei svogerio Juozo Kazlausko, gyv. Urugvajuje.

Aleksandras Zagurskis, paiesko Petro Draugelio, gyv. Urugvajuje.

Pranas ir Kazimieras Salkauskai, paiesko savo brolio Jono Salkausko, yv. Montevideo ir dirbusio «Banco France».

Vladas Stanisauskas, paiesko Stepona, Mecislova, Vladislova ir Petra Tarasevicius, gyv. Brazilioje.

J. Velavicius, paiesko kirpėjo Sirvinsko, gyv. Montevideo mieste.

Stasė Česnauskaitė - Venskienė, paiesko savo seseri Aleksandra Česnauskaitė Gintalienne, gyv. Argentinoje, Rosario mieste.

Kazys Sestokas, paiesko Albino Ilekio ir jo žmonos Veronikos Ilekienės - Krikstapaitytės, gyv. Urugvajuje.

Julius Bormann, paiesko Leopoldo Tausenfrendo, gyv. Brazilioje.

Henrikas Solominas, paiesko savo sesers Sofijos Solominaitės - Pitokienės ir giminiocio Petro Mackeviciaus, gyv. Montevideo.

Pranas Lelis, paiesko savo broli Juozą Leli, gyv. Montevideo.

Vladas Orlausas ir Romualdas Gani prauskas, paiesko Stepono ir Dono Ganiprausku, gyv. Brazilioje.

Med. daktaras Juozas Petrijas, paiesko Vladą Veselauską, gyv. Argentinoje.

Bronius Navikas, paiesko savo sesers Onos Navikaitės - Lukosevicienės ir svogerio Petro Lutoseviciaus, gyv. Argentinoje.

Povilas Radziūnas, paiesko Agnės ir Julės Balčiūnaiciu, gyv. Argentinoje.

Gauti smulkesnes zinias ir tremtiniu adresus, prasom kreiptis «Laisvosios Lietuvos» redakcijon.

Inžinierius Petras Slėnis

Minint si tauru betuvi patriota «Laisvosios Lietuvos» 12 nr. buvo isibrovusi klaidada. Inz. P. Slėnis yra stambios privatės imonės inžinierius Brazilioje, kuri užsiima ivairiu keliu statybos darbu.

Dėl isibrovusios klaidos, tautietis P. Slėni lietuviskai atsiprasom.

URUGVAJIAUS LIETUVIAI

UZUOJAUTOS

Rusu bolshevikams barbariskai išsudzius Sveciulių seima Lietuvoje, skaudzius tragedijos ir gilaus liudėsio valandoje, Urugv. Liet. Kultūros Draugijos pirmininkui p. Mykolui Sveciuliui, sirdinga užuojauta reiskia:

U. L. K. Dr. - jos Valdyba.

Azjatinės komunizmo bestijos pavergtoji Lietuvoi, tarp desėtku tūkstančių bolshevikų ziauriai nuzudyti lietuvių dar prisidėjo nauja auka. Tai bolsėvė n. susaudyta, rami ūkininku Sveciulių seima.

Urug. Liet. K. Dr. - jos pirmininkui Mykolui Sveciuliui, šioj labai tragingoj valandoj pareiksdami mūsų broliška užuojauta tikim, kad jo seimos siurpi tragedija dar sutvirtins jį kovoj už Lietuvos laisvę, kol raudonėjį budėliai nepasitrauks iš Lietuvos ir jis prie seimos kapo galės nusilenkti jos krauju atpirktai laisvei.

«Laisvoji Lietuva».

PAMALDOS

Sekmadieny, geguzės mėn. 4 d. s. m. 10 val. ryto, Cerro baznycioje ivykį pamaldos už kolonijos žinomo veikėjo p. M. Sveciulio bolsėvikais Lietuvoje išsudytos seimos vėles.

Gedulingas Mistas atlaikys ir pasakys pamoksla kolonijos kapelionas, gerb. kun. Stan. Grigaliūnas.

Lietuviai patriotai prasomi šlaitingai atsilankyti į šias gedulingas pamaldas, nes gal daugelio mūsų seimas bolsėvikai yra išzude.

Rep.

VELYKAS PRALEIDUS

Kaip visuomet lietuviskai ir kultūringai Urugvajaus lietuviai praleido Velykų šventes Urugv. L. K. Draugijos patalpose.

Jautria ir turininga Velykų kalba pasakė atsakomasis «L. L.» redaktorius p. Julius Jažauskas, kuri gausingos publikacijos net kelis sykius buvo pertraukta griausmingais aplodismentais,

Vytiečių artistai mėgėjėkai p. I. E. Alba Grigaitė, Vytautas Dorelis, Bruno Steponis, Jonas Stendelis ir Petras Marhevičius, nepaprastai gyvai suvaidino «Kurcias Zentas».

Mokytojo P. Ciucelio išmokinti «Lietuvių Mokyklos» mokiniai jautriai ir meniškai deklamavo patriotinius eilėraščius.

Baigus programą ivykio Lietuvių Mokyklos Tėvų Komiteto surengtas mokinių piestu marguciu konkursas. Konkurse dalyvavo 21 Lietuvių Mokyklos mokiniai. Kadangi Tėvų Komiteto buvo nupiršta daug ir brangių premijų, tai prisidėjo sudaryti specialė Jury Komisija, kuria sudarė Antanas Janušas, Stasys Bartnikaitis, Antanas Rackauskas, Antanas Brazys ir Kazys Vilšas.

Ši Jury Komisija pirma premija paskyrė F. Griguliui, antra G. Svobaitei, trečia Vyt. Alekniukui, ketvirta J. Vaiteliukui ir penka E. Liuzinui. Likusias premijas, Tėvų Komiteto nariai Petras Evolvuckas, Andrius Alekna ir Juozas Svoba iteikė likusiems mokiniams.

Mūsų visuomenininkas ir foto «Esba» savininkas p. St. Bartnikaitis, pasizadėjo atminimui mokinių darbo ir rūpescio, velti fotografuoti konkurso margucius.

Sveciu buvo, ypac rimtiniu bei garbingu lietuvių seimu ir grazaus patriotinio jaunimo nepaprastai daug. Geram orkestrui grojant visi pavyzdinčiai linksmomis ili. vėlyvo vidurnalčio. Daugiau toliu parengimu.

Rep.

LIETUVIŲ TĖVŲ DOMEI

Pranesam, kad nežiūrint prasidėjusio mokslo vieto, mokyklose, lietuvių liaubos pamoklos Lietuvių Mokykloje eis sena tvarka, tai yra kiekviena sėstadieni nuo 1 val. dienos iki 5 val. po pietu. Lietuvistlos lnygos duodamos nemokamai.

Lietuviai tėvai, laisvais sėstadieniais neleis bėte savo vaikams lal. styti gatvėmis ir rimtis ju blogybes, o atveskit savo mokyklon mokintis ir auklėtis lietuviskai

Tėvų Komitetas.

PADĖKA

Geram mūsų prieteliui ir bendradarbiui p. Antanui Rackauskui, už padovanojimą respublikos prezidento p. T. Bereta paveikslis.

Vytiečiui Jonui Kamanduliui, už padovanojimą naujos plėstėlės.

Rolehtyviai pirkusiems ir draugijai auhojusiems plėstėle vytičiams, lietuviskias dėlu.

U. L. K. D. Valdyba.

MIRĖ

Lietuvis, «Laisvosios Lietuvos» šlaitytojas ir pianu fabrilio savininkas p. Vladas Rapsys, šiomis dienomis mirė sirdies liga.

MŪSŲ LIGO JYS

Laikė darbo «Swift Co.» buvo smarkiai sužeistas mūsų draugijos veikėjas p. Kazimieras Černauskas, o jo darbo bendrui, lietuviui Povilui Sjaucikūnui tuo paciu metu tapo su-
lauzta ltoja.

Savo namuose besidarbuojant, nelamin-
gas įvykis taip pat rimtai sužeidė kita mūsų
draugijos veikėją p. Juozą Dorelį.

Netikėtai ir labai sunkiai buvo susirges
senas mūsų darbuotojas Petras Korkuzas ir
mūsų slaugytojas, lietuvis biznieriūs Pranas
Totilas. Sanatorijoje dar tebeguli mūsų veikėjo
sesutė p. Iė Kazė Rausinytė ir tėvu priežiūroje
dar tebegydoma pp. Bartnikaiciu mazoji dukre
Iė Zully.

Rep.

GRIZO IS ARGENTINOS

Turizmo savaitės proga, i Argentina sve-
ciotis buvo isvyke musu pramonininkai p. E.
Jusys ir p. Alfonsas Bartasiūnas. Taipgi pp.
Godai, Grėbliūnai ir kiti. Jie visi linksmai pra-
leide laika svetingu Argentinos lietuviu tarpe
laimingai sugrizo ir parvežė daug linkėjimu U-
rugvajaus lietuviams.

GRIZO V. CIESLINSKAS

Turizmo svenciu proga, Argentinoje ivy-
ko tarptautinės krepsevydzio rungtynės. Urug-
vaju jose atstovavo Pietu Amerikos krepse-
vydzio cempionas, mūsų draugijos valdybos
narys p. Viktoras Cieslinskas, kuris su nau-
jais laimėjimais jau grizo i Urugvajū.

RENGIASI MOTINOS DIENAI

Urugvajaus Lietuviu Kultūros Draugijos
Valdyba ir scenos darbuotojai jau rengiasi is-
kilmingam Motinos Dienos paminėjimui. Bus
atatinamos kalbos, vaidinimai ir isleistas spe-
cialus «Laisvosios Lietuvos» numeris. Motinu
sventė ivyks geguzės mėnesy. Diena ir smul-
ki programa bus paskelbta atshiruose pranesi-
muose. Ruoskimės visi.

ISVYKO PAS ŪKININKUS

Mūsų draugijos darbuotojas ir didelis
«Laisvosios Lietuvos» prietelius p. Antanas
Stendelis, siomis dienomis isvyko i provincija,
kur mano aplankyti lietuviūs ūkininkus.

Linkėdami p. Antanui lietuviskai pasisve-
čiuoti pas sirdinguosius mūsų «gaspadorius»,
lauksime jo griztant su žiniomis apie lietu-
viūs ūkininkus ir «kjskio pyragu». Kiek mums
zinoma, tai tos apylinkės žemės ūkyje graziai
progresuoja net keli mūsų tautieciai.

Rep.

LIETUVISKAS POBUVIS

Pazymėdami savo vedybinio gyvenimo
suktakti, mūsų tautieciai Barbora Miklovaite —
Serksnienė ir jos vyras, surengė grazu lietuvis-
ka pobuvi, kuris ivyko sio mėn. 13 d.

Vaisėse dalyvavo: kolonijos kapelionas
kun. Stanislovas Grigaliūnas, Ona Grachaus-
kienė, Julian Rey, pp. Lauciai su dukrele Biru-
te, pp. Mikloviai su sūnumi Walteriu ir Rikar-
du, Lisauskas su dukrele Danute, Balcytis su
sūnumi Juozuku, Jonas Kibiristis, S. Zelonis,
Tito Hasik ir kiti vaisinguju Serksniu draugai.

Linhsmos vaisės, seimininkams «Ilgiausiu
Metu» ir kitos lietuviu dainos uzsitėsė iki vėly-
vos nakties.

Dalyvis.

DAUGYBĖ LAISKU

Urugvajaus lietuviai, ypac paskutinėmis
dienomis gavo nepaprastai daug laisku is trem-
tiniu ir dali is Lietuvos. Tremtiniu laisluose
aprosomos pirmosios bolsavilu otupacijos
baisenybės Lietuvoje ir prasoma nesielbti pa-
vardziu, had rusai neiszudytu dar gyvais pasi-
lil:usiu Lietuvoje ju javuju. Salti siurpuliai nu-
purto lūna shaitant tremtiniu laislius ir pilnai
supranti, kodėl tiel: daug lietuviu bėgo, hai ru
sislieji banditai antru lartu artėjo prie Lietu-
vos sienos.

Laislai is Lietuvos stebėtinai trumpi ir
visi vienodi. Juose pranesa tih, had kurie dar
yra gyvi, o rusu nuzudytus salo, jog «netikė-
tai mire». Is 43 laisuku gautu is Lietuvos nei
viename nebuvo pagirta rusu valdzia.

PAIESKO

Vilė Bauzytė - Palevicienė, paiesko Razi-
miero Lazausko, gyv. Urugvajuje.

Karolio Kvarciejaus, gyv. Urugvajuje, pa-
iesko sūnėnas.

Gauti tremtiniu adresus, prasom kreiptis
«Laisvosios Lietuvos» redakcion.

«LAISVINA» RYTU PRUSIJA

Mūsų skaitytojas p. Antanas Rackauskas
gavo laiska is Vokietijos nuo savo giminiocio,
kuriame jis raso, kad is okupuotos Rytu Pru-
sijos rusai skubiai viska isgabena Rusijon.
Isvezamos net nuplėstos duru klingės, langu
stangelės ir viskas kas tik yra is metalo pada-
ryta. Isvezami taip pat gelezinkeliu bėgiai ir vi-
si tiltai.

Uzsiprenumeruokite 1947 mt. zurnala

— Laisvoji Lietuva —

Metams: Urugvajuje \$ 1.50. Argentinoje
\$ 4.00. Amerikoje 2 doleriai.

Šaipoku Kampelis

EXTRA TELEGRAMOS.

Baisus Karas Urugvajuje.

Šaipoku ziniu agentūra «Valio» pranesa, kad balandzio 6 d. raudonuju divizija «Bosiak», vadovaujama generolo Ivan Čaplikov, darė dideli puolima Casabo fronte. Vytiecio A. Čekiuko vadovujami lietuviai partizanai vyriskai atmusė kacamų atakas, su dideliais jiems nuostoliais. Generolui Čaplikovui tapo padaryta visai raudona nosis ir smarkiai pakrividyta besar matiska vieta. Pirma medicinos pagalba Čopli i ovas gavo policijos kalabose.

Panikoj bėgdami raudonskūriai, Casabó musio lauke paliko Stalino paveiksla, Čiulpikaitės padurko raudona vėliava ir brostvininko Abrabirbicinskiuko «sceslyvo smercio» agnasė li. Casabó fronte bolsėvickosko arba rusko deguto smarvės pavojus likviduotas. Radangi tai buvo Velyku laikas ir padorūs lietuviai dziau gėsi Priskėlimo Svente, tai Čaplikovas is altaracijos puolė kniupsias Casabó gatvėj ir dėl pralosė mūsi.

Kovo mėn. 23 d., urugvajiecio Juan Matajajobos vadovujami partizanai, puolė Cerro «ULC BUMBULO» bolsėviku tvirtove. Iyko istorijoj negirdėtai kruvinos kautynės. Plackomandantui Bimbuliui partizanai perbimbolino desini zandykauli ir tas nebeisrėkia «Vi va Stalin», draugui Geizuciuui pazairinta kairė akis, draugui Paplaskui israuta plauku kuoksta, o draugui Zolynui, lūris nors vadinos zolynu, bet nezydėjo, uzdėtas ruzavas jurginas ant kairės akies.

Pasitraulius partizanams i Cerro tvirtove, mūsi lauke buvo rasta Kaganovic ir Podclio abrozėliai, vienas sūris ir aultu rinlimo lapas bei Brelingerio biblija.

Desgraciados fronte, bolsėvikai paleido smirdancias dujas. Spėjama, kad tai siaucias Ragovo ir Varvuckienės darbas.

Baisiai pakilo lietuvisku «smetonininku galybė. Jie uzdarė Argentinos komunistu partija, Brazilijos suspendavo 6 mėniasiams ir zada greit griebti draugus Urugvajuje.

«Darbas» 7 nr. raso, kad Urugvajuje mulkiu, komunistams sudėtas neva tarybu Lietuvai sudėtas aukas Maskvoje pasiėmė rusas Aleksandr Karaganov ir kas jam netiko, perisuntė Vengrijos «MPR».

Generalinis Šaipolu Stabas pareiskė zjauta Casabó mūsi prakisusiam gen. Ivanui Čaplikovui ir praso lietuvius darbininkus suaukoti 94 pezus, kuriuos jis Argentinoj pravil pė su raudonuoju brostvininku Abrabirbicinsku ir Čiulpikaite.

Raudonkelnaitė Matkuleviciūtė taip susijaudino stenėdama eilėraštį per radi, apie dideli gruzina Stalina, kad is jos nosies islindo ubago lazdos galas ir politrukas Smugelman atsisakė ja pabuciuoti.

SENBERNIU VARGELIAI.

Kai jie buvo jauni,
Protė dar turėjo,
O dabar pasene,
Durnavot pradėjo.

Neiesko bobuciu,
Geru gaspadiniu,
Bet vis aki merkia
Prie sesiolikiniu.

Jau nei vieno plauko,
Nebėr ant pakausio,
Paausiuos palike
Ir tie pasisiausė.

Sirdis, akys, traukia,
Prie jaunu mergeliu,
Bet kūnas sustingęs,
Braska kaulai lėliu.

Kad kupra paslėpti,
Spranda aukstyn riečia.
Bet kupra kaip hlanas,
Nebeisittiesia.

Senesniu nenori,
Jaunu nesugauna,
Jos visos kaip latės,
Drestia, pruntiscia, spiauna.

Jaunesnės suėje.
Sena vyra peilia,
Jos vis jauno nori
Ir gyvent kaip relia.

Oi vyrai, mes vyrai,
Padarėm liaulyste,
Juolais praziopsojom,
Mes savo jaunyste.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

★

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

★

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera prekė. ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagus patarnavimo, visu rusiu maisto produktu krautuve. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

★

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica
CERRO

Visuome: svezii produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas.
Pasitikrinkit

19 DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05

Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir svezios darzovės bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir sazingas patarnavimas.
Perstikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu
— Tarptautinėj Parodoj Lietuvoje. —
Visu rusiu pianu taisymas, sustyga-
vimas, nauju darymas ir pertvarkymas.
Lietuviams nuolaidos, Savininkas
Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 Tel.: 836 33

foto arte
Esba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduo-
dami urmu ir pavieniai. — Lietuviams
daromos specialės nuolaidos

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis
Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus
elektros irengimus ir pataisymus
Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088 Tel.: 879 56

FUNDICION

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Clases y
Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05 Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

PRANO STANEVICIAUS

KRATUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekės. Ekonomiskas kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu
rusiu skrybeliu valymas ir reformas. —
Kostiumu ir paltu isvertimas. —
Lietuviams nuolaida